Sancti sp(iritu)s nu(n)c et semper adsit nobis gr(ati)a. Am(en)
A quo manat habundanter omnis sapientia

In xpi no(m)i(n)e Amen. Ad honorem et reverentiam om(n)ipotentis dei et Beate m(arie) sue matris sep(er) virginis. Et Beator(um) confessor(um) Floridi et Amantij patronor(um) et defensor(um) p(redictorum) et co(mmun)is Civitatis Castelli. et omniu(m) alior(um) s(an)c(t)or(um) et s(an)c(t)ar(um) dei. Et ad honorem sacrosancte romane eccl(esi)e. Et insup(er) ad bonu(m) co(mmun)e pacificu(m) et tranquillu(m) et p(er)petuu(m) statu(m) p(redictorum) et sotietatis dei [illegible] et etiam co(mmun)is et Civitatis Castelli p(re)d(ic)te. et comitat(us) et district(us) eiusdem. omniu(m) et singulor(um) habitantiu(m). et qui p(ro) t(em)p(o)r(e) habitaverint i(n) eisdem. Et ad confusione(m) extirpationem. destructione(m) et morte(m). omniu(m) et singulor(um) p(re)sentiu(m) et futuror(um) t(em)p(o)rib(us) vellet [illegible] pacificu(m) et co(mmun)e statu(m) p(redictum) [illegible] Civit(atis) i(n) aliq(uo) p(er)turbare.

Hec su(n)t statuta sive stantiamenta ordin(amenta) et provis(iones) p(redicte) et sotiet(atis) p(redicte) Civitatis Castelli.

In eterni dei no(m)i(n)e amen. [illegible] fragilitatis humane p(ro)ut scriptura utriusq(ue) iuris amplectitur et testatur prone transgressionis vitio carnis dante sic facile [illegible] sic sepe [illegible] gressus agit [illegible] iuris remediis [illegible] dissolutionis [illegible] materiam sui status casum irreparabilem i(n) eis trahat. Provide ipsi statuta [illegible] Civitatis Castelli considerantes attentius q(uod) [illegible] divisiones [illegible] partes [illegible] assiduas [illegible] eidem co(mmun)is [illegible] p(er)ssum est [illegible] et [illegible] aliquando [illegible] negotia minus fideliter p(ro)cesserint [illegible] plurima sic [illegible] materiam [illegible] [illegible] ordinaverunt et [illegible]

Quod Civitas regat(ur) ad p(o)p(u)l(u)m et co(mmun)e — Capitulum primum

In primis quia sicut sacras et humanas scripturas bonu(m) iustu(m) et iocundum e(st) habitare fr(atr)es i(n) unu(m). et divisa patria dissolabitur hac p(re)senti lege p(ro)videndum e(st) de libertate sancti[illegible]. Quod om(ne)s et singuli ho(m)i(n)es Civitatis et comitatus Castelli de [illegible] se regere debeat ad populum et co(mmun)e [illegible] sub [illegible] partis vel divisionis [illegible] pena [illegible] qualibet [illegible]

De Offitio et iurisdict(ione) p(ri)or(um) et sotietatis p(o)p(u)li. Capitulum secundum

[illegible] est pro manutenendo et [illegible] bonu(m) [illegible] Civitatis [illegible] tempore nobilis militis [illegible] de [illegible] Castelli [illegible] nobilis [illegible] Civitatis [illegible] et [illegible] et [illegible] et [illegible] manutenenda et augmentanda [illegible]

teneant omnimodo suum effectum et plenam vim
et robur et firmitatem obtineant in qualibet
parte sui. ac si per totum consilium generale
et universitatem totam populi civitatis eiusdem
facta essent. non obstante aliquo capitulo con
stituto seu ordinamento communis facto vel
faciendo quod in contrarium loquaretur, per
quod posset ipsis provisionibus et ordina
mentis aut reformationibus inter aliquem
predictorum nunc vel in futurum in aliquo dero
gari. Immo pro legibus et statutis ge
neralibus precisis et tunc et ultimis
semper habeantur et observentur. Et mu
tari vel interpretari sive tolli non
possit ullo modo vel causa. Et ut predicta
melius et validius observentur et ad
effectum perducantur. Dictum stantiatum et
firmatum est quod potestas eius iudices et
offitiales. iudex appellationum sindicus maior
et ceteri offitiales communis tam presentes quam futuri
teneantur et debeant vinculo iuramenti pre
dictam societatem populi et homines ipsius societa
tis et iurisdictionem eis concessam et imposterum
concedendam manutenere defendere et
protegere toto eorum posse. Et omnes pro
visiones. reformationes stantiamenta et
ordinamenta tam facta quam facienda per homines
societatis sive per eorum consilium ordinatum
vel ordinandum, firma et rata habere et
tenere et ipsa observare attendere et
ad effectum perducere et observari facere et in
nullo contrafacere vel venire per se vel alium
ullo modo vel causa. Et si potestas vel
eius offitiales et alii offitiales communis predicta
omnia et singula non observaverint vel in aliquo
contravenerint desistant esse potestas et
offitiales Et condempnentur communi dicte ci
vitatis in mille libris denariorum per sindicum
communis. Et si sindicus contrafecerit et predicta
non observaverit perdat offitium suum et con
dempnetur per dominum potestatem seu Civitatis
castelli in ducentis libris denariorum. Et alii vero
offitiales ab ipsis offitiis [illegible] assisterent
sint privati. et condempnentur per sindicum
communis in centum libris denariorum pro qualibet vice.
Quae condempnationes exhiberi et exigi de
beant ad petitionem priorum populi. et de
veniant in commune. ¶ Insuper stantia

tum et ordinatum est. quod potestas et iudex
appellationum et Sindicus communis atque xvj. l. x.
teneantur per se vinculo iuramenti et sub
penis supradictis. ad omnem petitionem et
requisitionem priorum populi. congregari et adu
nari facere consilium generale et speciale dicte
Civitatis. et proponere in consilio generali et
speciali quando petitum fuerit. omnia et singula
que ipsi priores proponi et mitti ad
consilium postulaverint. de voluntate consilii
populi supradicti sine aliqua dilatione et
mora. Et super hiis petere consilium et au
dire consiliarios et eorum dicta mittere ad
partitum et reformare. et reformationes
que fient de predictis executioni mandare.
Et si contingeret quod aliquis ex prioribus dicti
populi vel alius eorum mandato assurgeret
in consilio et diceret hec est voluntas priorum
et consilii populi. quod sic et sic fiat. potestas
teneatur primo mittere ad partitum contra alia
dicta. dictum ipsius prioris. et reformare secundum quod
obtentum fuerit de predictis nullo statuto vel
ordinamento obstante. ¶ Item quod iudex
appellationum teneatur et debeat vinculo sa
cramenti et sub pena supra scripta ad petitionem
predictorum priorum proponere. dicere. partitum
sive partitum facere et reformare si opus
fuerit et quando requireretur de predictis
quicquid eidem dictum petitum denuptiatum
fuerit per predictos priores. de volun
tate consilii populi dicti. Et predictum capitulum
in toto et qualibet parte sui sit precisum
et tunc et mutari non possit modo
aliquo vel occasione per aliquod consilium
vel arengam. Et teneantur potestas
sacramento per se statuarius futuris tempore
quod hoc capitulum ponat et ponere debeat in
statuto communis sine diminutione aliqua et
nullum contrarium ponere. Et ipsi statu
tarii predictum capitulum de statuto insta
tuti ponere et poni facere teneantur
sine aliqua diminutione. sub pena su
prascripta. Et predicta facere observare iuramento
teneantur.

De habendo octo prioribus pro populo — Capitulum — iij

Item ordinatum et provisum est
quod populus et societas populi Civitatis castelli

habeat p capitibus et rectorib et guberna
toribus et prioribus. octo priores tantum
in tota Civitate silicet duos p qualibet
portam qui sint semp et eligantur de
melioribus et sapientiorib ac magis suf
ficientibus hoib dci ppli et dce so cie
tatis. qui appellentur et vocentur priores
ppli. Qui priores regant et gubernent et
gubernet ipsum pplm et societatem ppli et
eor et cois negotia legaliter et fideliter
ac etia sollicite et bona fide et sine fraude
aliqua i omib toto eor posse. Quos quidem
priores ppli in eor offitio teneantur et
debeant semp dns potestas dce Civitatis
exgravator et sindicus cois et ceteri alii
offiales cois dce Civitatis tam forenses q
cives protegere defendere ac manutenere
et honorare et no vilipendere nec debilita
re aut minuere ullatenus. ita q exinde
sequatur procedat et crescat semp laus
et honor et status ipsor universor.

Quod priores ppli stent reclusi. C. iiij

Item ad hoc ut via corruptelis et
fraudib precludatur et iustitia oib
conservetur. hac gnali lege dicimus et
ordinamus q offm dictor prior ppli pro
tpre existentium stet et stare debeat reclu
sum toto tpre offitii eor dem. Nec de dco
loco in quo reclusum fuerit se aliquaten
separent vel discedant. Salvo tn q dci
priores ire possint ad csilium gnale ppli
et ad omne aliud csilium gnale vel speale
ad quod ire voluerint et quando eis visu
videbitur pro coi et pplo. Et etia ire possint
superveniente causa necessaria p coi et pplo.
Et etia ire possint ad ecclam diebus
dnicis et festivis ad audiendum divina
offitia. et ad alia loca pro utilitate cois
et ppli. dummodo i eundo et redeundo ad
dca csilia et loca simul vadant. et secum
ducant eor familiam ordinatam. et nul
lis prebeant audientiam vel consensum.

i palatio ppli deputato p habitatione prior ppli

De quodam vexillo faciendo. C. v.

Item promissum est q fiat unum
vexillum populi. in quo addatur ymago cu
iusdam hois habentis ensem i manu. Quod
vexillum vocetur vexillum iustitie. et sit a
pud priores ppli. Quod etia vexillum det
p dnm potestatem in palatio ppli quibus
libet dnis priorib ppli prima die introitus
eor offitii. i mane ante tertiam. et q sta
natur ex parte dictor prior seu prece
denti solepniter cu duab tubis. cosilium
Quatuorcentor ppli. et oms viri ppli co
adunentur in palatio ppli ad videndum da
re dcm vexillum. Et q no aperiantur
porte Civitatis eo mane. donec fuit da
tum dcm vexillum. nec etia apotece civi
tatis debeant aperiri eo mane quotiesq
datum fuerit dcm vexillum ad pena xx.
soldor. p quolibet contrafaciente. Et dato
dicto vexillo oms viri ppli qui ibi conve
nerint ire debeant cu dictis prioribus
usq ad predictor hospitiu ad pena xx. s
dn p quolibet.

De no loquendo priorib. Cap. VI.

Item q nullus loquatur vel loqui
audeat predictis dnis prioribus
in eundo et redeundo ad aliquem
locum vel ab aliquo loco. ad pena et bapnu
xx. soldor dn cuiq contrafacientibus
auferendum et exigendum p dnm pote
state Et hoc publice bapniatur per
Civitate in diebus sabbati quolibet me
se semel.

Quod nullus intret locu morantur priores ppli. C. vij

Item q nullus possit vel audeat in
gredi locum ubi morantur dni priores
vel se conferre ad eos nisi horis or
dinatis vel de ipsor dictor prior licentia et
consensu. ad penam et bannum xx. soldor dn
cortonensium pro quolibet contrafaciente. et quolibet
mese Et hoc singulis mesib publice ban
niatur.

Quod dni priores faciant copiam ipsor Cap. viij

Item q dicti dni priores vel quat
tuor ex eis ad minus durante eor
offitio faciant et facere debeant et tene
antur de ipsis copiam publice et pala
in loco ordinato p eos omnibus volentib
accedere coram eis occasione offitii pre...

2v

dnor prior. **Quod fiat stanghe et banche in hospitio prior. Cap. viiij.**

va Item quod in loco ubi morantur dicti dni
priores ad faciendum de se ipsis cop-
iam et respondendum petentibus aliquid
coram eis, fieri fiant per camerarium cois ex-
pensis et de pecunia cois, scanne seu
banche ubi sedeant dicti dni priores
Et a dicto loco ubi sedebunt ponantur
cat stanghe et attentur. **De non intrando in-**
fra dictas stangas. Cap. x.

va Item quod infra dictas stangas nullus
ingrediatur. Sed extra dictas stangas
moretur et narret publice et palam que
honeste dicere et proponere voluerit coram
dictis dnis prioribus. ad penam quinque soldorum
den. pro quolibet contrafaciente et pro qualibet
cat vice: **De balitoribus sive nuntiis haben-**
dis. Capitulum. xi.

Item quod dicti dni priores habeant duo
balitores sive nuptios qui stet et sta-
re debeant ad hobedientiam dictorum dnor prior.
et eis hobedire debeant in omnibus que eis
preceperint. Et camerarius balitorum teneatur
eis dare qualibet edogmeda dictos duos
nuptios. Qui nuntii non possint nec debeant
comedere vel bibere cum dictis dnis prioribus
nec eorum familia. Et ad eos non ire nec amba-
sciatam nec scripturam deferre sine ipsorum
licentia ad penam soldorum xl. den. pro quolibet
et qualibet vice. qui balitores habeant et
habere debeant de bonis cois pro eorum salario
et mercede. den. pro quolibet eorum et quo-
libet die quo steterint ad serviendum dictis
dnis prioribus. **De servientibus dnor prior.**
habendis. Cap. xii.

Item quod dicti dni priores habeant quat-
tuor servientes sive fintores qui observant
in oportunitatibus et necessitatibus eorundem.
ita tamen quod nullo modo ambasciatam vel scripturam
portent nec referant nisi de licentia ipsorum dnor
prior. Qui fintores sive servientes habeant et
habere debeant a coi castelli pro eorum salario
den. [illegible] pro quolibet eorum et quolibet mense
et expensis habere debeant a dictis prioribus.
Quibus servientibus liceat arma portare ad
voluntatem dnor prior.

De salario dnor prior. Capitulum. xiii.

Item quod dicti dni priores pro eis singulis
diebus durante eorum offitio habeant et habere
debeant de pecunia cois, ~~quattuor libras et~~
~~decem soldos~~ den. cort. pro eorum prior. et notarii ex-
pensis. et familiaribus quattuor premissis servien-
tibus qui cum eis morari debent. Qui priores
possint precipere camerario cois solvendi dictam
quantitatem pecunie eis dicta de causa. non obstan-
te statuto quod est sub rubrica quod de facto
prior non ponatur. nec aliquo alio statuto
vel ordinamento. **De offitio dni Notarii**
dnor prior. Capitulum. xiiii.

Item quod notarius dnor prior qui sit
et esse debeat de societate populi. teneatur
et debeat scribere omnia sibi commissa per dictos priores
Et stet et stare debeat reclusus cum ipsis prioribus.
Qui notarius teneatur et debeat omnes scripturas
quas fecerit pro dicto offitio dimittere penes commune
vel successorem suum. pro dicto commune.

Quod priores extrahi debeant de sachetta. C. xv.

Item quod priores populi extrahantur de sachet-
ta semper ~~ultimo die secunde cuiuslibet~~
~~mensis~~ in consilio populi. Et procedatur ad ipsos
priores extrahendos de sachetta hoc ordine et
modo. videlicet quod si contingerit pro tempore futuro cer-
tos prior esse factos et ordinatos in cedulis
et missas in sachetta semper ultima die cuiuslibet quarta finis
secunde mensis ad requisitionem prior. populi pro
tempore existentium congregetur consilium et ~~duodecim~~ maior
populi in palatio populi et in dicto consilio debeant adesse
potestas cum suis offitialibus. Iudex exgravator et
sindicus cois cum eorum notariis notarius refor-
mationum et alii offitiales forenses et in eorum pre-
sentia et dicti consiliarii extrahantur tunc priores
de sachetta per unum puerum minorem sive pre-
dicatorem publice. et legantur alta voce
per Cancellarium cois. Et tunc eis extractis
sine aliqua mora potestas per eos mictat bero-
arios suos et eos reclusos faciat in loco ubi
morari debent ipsi priores incontinenti.
et scribantur tunc nomina ipsorum per dictos offi-
tiales ita quod sit apud omnes offitiales pre-
dictos. et congnoscantur et sciantur qui
sint priores. ut possint cum eis tractare

per [illegible] et iudicem [illegible] fine duratiua

vide reformatio

per tres dies ante introitum eorum offitii

Qui priores prima die mensis quo debeant eorum offitium suscipere debeant coadunari decem sancti Floridi. Qui coadunati ibidem ad eos accedat priores de offitio exeuntes et eosdem ducat, ponat in palatium populi et iuramento facto ipsos posito dimictat ipsos in dicto palatio pro exercitio offitio exercendo

Et semper ultimus supprior ultime ebdomade toto tempore eorum offitii sit et remaneat supprior

et gerere offitia et negotia comunis gerenda per eos.

De suprapriore habendo et constituendo. Capitulum xvi.

Item teneantur predicti domini priores prima die qua insimul convenerint pro eorum offitio exercendo constituere unum ex ipsis pro ebdomada suprapriorem. cui debeant obtemperare alii priores et eorum notarius convenire et ire secundum dispositionem ipsius. Et quod ipse faciat iurare omnes socios suos predictos. et ipse idem iuret quod per specialibus suis alicui persone non dicent potestati. exgravatori vel sindico seu porrigent seu porrigi facient aliqua gravamina pro parte offitii. nisi essent omnes concordes vel sex ex eis ad minus. Et nullam scripturam mictent de hiis nisi mictent per manus eorum notarii statim. et tunc de concordia dictorum duorum priorum vel sex eorum ad minus. Et iurent similiter modo non accusare vel dicere de aliquo socio quod alicui super aliquo facto sit favorabilis vel nocivus. Et quicumque ex eis non obtemperaverit eidem supraprior possit eum punire in soldis quinque denariorum cortonensium pro qualibet vice vel minus sicut eidem videbitur convenire. Et ipse supraprior sit et esse debeat sollicitus et attentus circa observantiam offitii ipsorum priorum. Et duret talis supraprioratus una ebdomada. et sic successive procedatur vice qualibet per totum donec quilibet prior fuerit sua ebdomada supraprior. Et etiam in prima vel in ipsa die sui supraprioratus legi faciat per suum notarium in presentia aliorum priorum omnia statuta et ordinamenta pertinentia ad eorum offitium. ad hoc ut non ignorent quid facere tenentur et debent. Sed potius ea facere contemplentur et nostantur. Additum est huic capitulo quod dictus supraprior eligatur et eligi debeat primis duobus mensibus de porta Sancte Marie in principio dictorum mensium. Et sequentibus duobus mensibus de porta sancti Floridi et sic successive de qualibet porta videlicet de porta sancti Jacobi et porta sancti Egidii eligantur in principio offitii dictorum priorum dictus supraprior. Et tunc etiam eligat alius supraprior qui secum debet de primo priori de sequenti porta penes quem primum suppriorem esse debeat et tunc vexillum iustitie penes sequentem suprapriorem esse debeat vexillum populi standum eidem ut est incepte qualiter detur vexillum continetur. Et sic successive esse debeat singulis septem diebus penes supra priores sequentes in dictis duobus mensibus dicta vexilla data dictis primis suprapprioribus.

ut aliquibus aliis offitialibus dicti comunis

De sotietate populi augmentanda. Capitulum xvii.

Item statutum et ordinatum est, ad hoc ut populus augmentetur et crescat, quod priores populi possint et debeant mictere et scribi facere in populo de civitatis et inter tenues de populo omnes et singulos populares de civitate pro utilitate populi supradicti. Et quod omnes et singuli predicti populares sint et esse debeant de dicto populo et beneficiis popularibus gaudeant dummodo inmanie tum populi faciant.

De condempnatis pro proditionem non recipiendis ad populum. Capitulum xviii.

Item statutum est et ordinatum quod si aliquis fuit condempnatus aliquo tempore per aliquam potestatem civitatis Castelli de aliqua proditione seu acceptione alicuius castri comitatus civitatis Castelli, quod ille talis non possit nominari nec recipi in populo predicto nec ad ipsum populum modo aliquo recipiatur. Et dictum statutum habeat locum a kalendis octubris MCCCXXXV citra et in futuro tempore tantum.

ut alium offitiale de civitate

De hominibus populi non adunandis ad petitionem alicuius nobilis. Capitulum xviiii.

Item statutum et ordinatum est quod ad petitionem alicuius nobilis sive magnatis vel etiam popularis in aliqua certa domo sive claustro ad aliquod consilium aliqui de sotietate populi non possint se adunare ultra quatuor sine expressa licentia domini potestatis et priorum populi. Similiter nobiles sive magnates vel ultra quatuor ad aliquod consilium se invicem coadunare non possint in aliqua domo ecclesia vel claustro sine licentia supradicta. ad penam ~~...~~ argenteorum librarum denariorum ... pro qualibet vice. Et in ~~...~~ argenteis ... denariorum ... condempnentur per potestatem qui predictam adunantiam fecerit. Et predicta banpniantur per civitatem.

ut de aliqua alia gente

Denuntiam

Rubrica de nobilibus volentibus effici populares. xvij.

Statuimus et ordinamus quod liceat et licitum sit quibuscumque nobilibus civitatis vel comitatus castelli eorum petitis seu alicui eorum certa ... prioribus civitatis castelli quod propter ... quod velint effici populares dicte civitatis porrigere quam petitionem seu eorum aliqua dictis dominis prioribus exhibita teneantur ipsi domini priores eandem petitionem ad consilium ponere ac proponere et proponi facere. Quam petitionem partitum vincat in dicto consilio et obtentum esse intelligatur per duas partes consiliariorum dicti consilii ad dictum consilium presentium seu interessentium. Exceptis nobilibus de ... domibus qui pro eo facto seu ... habeant in aliquo.

3v.

cui pene qua dca decta fecerit in eorum denuncie sive accusationes sive inquisitiones habeat quartam partem. Et quod dictus ... possit accusare et denumptiare et eius nomen teneatur in secretum

quolibet mense semel. et quod dominus potestas de predictis possit inquirere. et inquisitionem facere et contrafacientes in dicta pena condempnare. non obstante aliquo capitulo constituti.

De offitialibus removendis ad petitionem dominorum priorum. Capitulum XX.

Item promissum et ordinatum est quod dominus potestas et capitaneus exgravator et sindicus maior communis. teneantur et debeant et quilibet eorum de suis offitialibus. silicet militibus. iudicibus. notariis. et berrariis. et aliis de sua familia. removere illum et illos quem vel quos eis vel alicui eorum dixerint domini priores. in etiam diem postquam eis denumptiatum vel notifficatum fuerit per offitium dominorum priorum. non querendo causam quare dicti priores vellent ipsum vel ipsos removeri. Et infra xv. dies. postquam remoti fuerint alium vel alios ydoneos et sufficientes omnino loco talium remotorum subrogare. ad penam centum librarum denariorum. que communi applicentur. Additum est quod priores teneantur vinculo et ad penam centum solidorum pro quolibet novo potestati notifficare et protestari quod in offitio suo potestarie non teneat aliquem offitialem qui retro fuerit per quinque annos proxime in civitate vel comitatu castelli. et quod extunc dicti priores illum talem quem dictus potestas secum haberet et teneret. removeant et eum remotum esse et pro remoto et casso haberi voluerint et nuntient ipsi potestati. Et si potestas secus fecerit id quod fieret per talem offitialem sit ipso iure nullum. Et quod cancellarius sub dicta pena et vinculo sacramenti teneatur presens statutum prima die introitus potestatis legere et notifficare hoc statutum. et etiam dictis prioribus. et protestetur eisdem quod illud observent. Et similiter teneatur ad sotiare dictos priores ad ea et de eo quod dixerint domino potestati rogare et facere publicum instrumentum.

De non utendo represaliis sine licentia priorum et potestatis. Capitulum XXI.

Item quod nulla persona possit vel debeat reprehendere aliquid vel represaliis uti. contra aliquam personam vel comitatem [?] occasione alicuius represallie vel lictere date vel dande sine expressa licentia in scriptis. habita a dominis prioribus populi et potestate. Et quicumque haberet represallias contra aliquem vel habuerit in futurum teneatur scribi facere notario reformationum totum id quod habuit et reprehendit vel habuerit et reprehenderit extra. ad hoc ut sciatur quando satisfactio fuerit completa. Et qui contrafecerit condepnetur per potestatem in libris xxv. denariorum cortonensium. et ius reprehendendi amictat. Et predicta quolibet mense semel publice bannivantur.

Quod potestas mictat licteras que destinantur communi. Capitulum XXII.

Item quod quando alique lictere mictentur ab aliqua parte communi civitatis castelli. teneatur et debeat dominus potestas dictas licteras dictis prioribus mictere sigillatas. per notarium reformationum pena quinquaginta librarum denariorum cortonensium. Et predicti priores. licteris lectis et ipsarum tenore deliberato. et examinato remictant dicto domino potestati ipsas licteras. et in scriptis quid faciendum sit super eis. Que lictere registrentur et registrari debeant per notarium reformationum dicti communis. silicet illas quas tenetur registrare ex forma alicuius capituli statuti vel reformationis. et alias omnes scripturas pertinentes ad dictum commune sine aliquo salario.

Quod mictantur omnes lictere communis de conscientia et voluntate priorum. Capitulum XXIII.

Item promissum et ordinatum est quod omnes lictere que per commune castelli ex parte communis mictentur ad aliquas partes. loca seu personas pro aliquo facto. quod debeant semper fieri et micti de conscientia et voluntate et permissione priorum populi. Et quando venirent et misse essent lictere alique communi dicte civitatis aliunde. quod semper aperiantur et legantur in eorum presentia.

Quod priores populi intersint omnibus consiliis. Capitulum XXIIII.

Item promissum et ordinatum est quod prefati domini priores intersint et

interesse debeant omnibus consiliis tam generalibus quam specialibus et etiam ipsi civitatis castelli. Et nullum consilium possit fieri vel reformari sine eorum presentia, licentia et consensu. Et si esset non valeat nec teneat id quod in eo factum esset. [ut sex de minori]

Quod priores ipsi intendant circa executionem reformationum consiliorum. Cap. XXV

Item ordinatum et provisum est quod priores ipsi intendant et intendere debeant cum potestate et aliis offitialibus comunis in exequtionibus faciendis et circa exequtiones reformationum consiliorum generalium et specialium et ipsi ea sollicitudine qua decet. Et omnem aliam auctoritatem habeant et exercere possint quam habent generaliter et specialiter ex forma statutorum et ordinamentorum comunis ipsius civitatis predicte.

Quod baiulatores et alii offitiales obediant prioribus. Cap. XXVI

Item provisum et ordinatum est quod baiulatores, tubatores, campanarii et alii offitiales comunis debeant hobedire et servire in eorum offitiis et de ipsis offitiis prioribus ipsis pro negotiis et aliis factis comunis expediendis per ipsos priores. Sub penis et bannis quas et que ipsi priores inponerent et indixerint. De quibus habeant potestatem et iurisdictionem inponendi sicut eis videbitur convenire usque in quantitatem centum soldorum denariorum et plus et minus inspecta negotii et personarum conditione et qualitate. Quas penas et banna et mulctam potestas teneatur exigere ab inobedientibus ad voluntatem et requisitionem ipsorum priorum et credere de inobedientia denumptiationi ipsorum priorum vel alterius eorum. [pena xx libr. in vice qualibet]

Quod nullus offendat priores ipsos. C. XXVII

Statutum provisum et ordinatum est quod si aliquis offenderit vel offendi fecerit a pensate cum armis offendibilibus percutiendo aliquem ex prioribus ipsis vel filium seu fratrem alicuius dictorum priorum durante eius offitio prioratus capite puniatur ~~ita quod omnino moriatur~~. Si in fortia comunis fuerit vel venerit aliquo tempore. Et [aliquem ex dictis prioribus dictis] bona omnia talis offendentis publicentur comuni pro media parte et pro alia medietate ~~heredibus~~ offenso [seu eius heredibus] si offensus ex ipsa offensione mortuus fuerit.

[durante offitio capite puniatur]

[in triplo illius qui condempnandus veniret ex forma aliorum statutorum puniatur]

Si vero aliquis offenderit vel offendi fecerit sine armis a pensate aliquem ex dictis prioribus ~~filium seu fratrem ipsius~~ percutiendo durante eius offitio prioratus, in mille libr. den. condempnetur comuni. Et si dictam condempnationem in termino eidem talis offendens non solverit amputetur ei manus ita quod a brachio penitus separetur si fuerit in fortia comunis vel devenerit aliquo tempore.

[Si vero filium fratrem ~~vel nepotem~~ durante dicto tempore priorat. aliquis offenderet dicto modo puniatur in duplo eius quod veniret puniendus per formam statutorum dicte civitatis]

Si vero aliquis iniuriam dictis prioribus vel alicui ipsorum in eorum presentia vel alicui eorum verba iniuriosa dixerit blasfemando vel vituperium sive obprobrium dicendo contra eos vel aliquem eorum puniatur et condempnetur in CC. libr. den. pro qualibet vice. Et in omnibus et singulis supradictis casibus potestas possit et debeat procedere contra delinquentes per inquisitionem et delinquentes punire et condempnare et exequtionem facere infra tertiam diem a die maleficii commissi computandum, pena et banno CC. libr. den. de suo salario solvenda comuni, in quibus debeat per maiorem sindicum condempnari. Si vero aliquis in absentia ipsorum priorum ipsos priores vel aliquem ipsorum blasfemaverit vel vituperium vel obprobrium dixerit, solvat comuni pro banno pro qualibet vice centum soldos den. Si vero aliquis non ex proposito sed casu contendendo cum dictis prioribus vel aliquo ipsorum pervenerit ad actum offensionis sine armis expingendo vel percutiendo cum manu vel calce ipsos vel aliquem ipsorum in CC. libr. den. puniatur et condempnetur comuni pro qualibet vice durante eius offitio prioratus. Additum est huic capitulo quod si dicti priores vel aliquis ipsorum offenderit aliquem percutiendo cum armis vel sine armis vel quod ipsi priores vel aliquis ipsorum aliquam aliam personam offenderit percutiendo cum armis vel sine armis durante offitio prioratus puniatur et condempnetur in duplo eius quod condempnaretur quelibet alia persona que alium offenderet secundum formam

Hv

statuti loquentis de tali offensa uel delicto. ¶ Si uero aliquis qui fuit ex prioribus ipsis. finito offitio prioratus infra unum annum a fine dicti offitij computandum. occasione illius offitij prioratus sui quod gessit pro com. ipsis fuit percussus uel aliquo modo offensus occasione offitij. et hoc probatum fuerit. puniatur talis malefactor in medietate siue duplo plus quam si aliquem qui non fuisset prior ipsis offendisset uel percussisset in quolibet et de quolibet genere dilicti et offense. et de predictis omnibus et singulis potestas possit facere inquisitionem. et ad possit procedere contra delinquentes in casibus supradictis et notatis ad inuemendum ueritatem ut tam grauia et enorimia malefitia in obprobrium ac dedecus ipsis inpunita non remaneant.

Quod potestas et alij offitiales non offendant nec terreant priores. Cap. xxviij.

Item ordinatum est et promissum ad hoc ut priores ipsi securius et audacter coram potestate et eius iud. et familiaribus omnibus communis et precipue forensibus utilitates et comoda communis et ipsis dicere et exprimere et obseruari facere sicut ad eorum spectat offitium et de ipsis non dubitent. neque formident pro ut nonnullis temporibus retroactis est factum quod potestas eius que iudices. milex. not. et omnes alij familiares beroarij sui. Exgrauator et eius not. et familiares omnes et ceteri alij offitiales communis. non debeant priores ipsis et eorum notarium uel aliquem eorum in ipsorum offitijs iniuriari. nec ipsos percutere uel offendere seu minus uel alijs quibuscumque modis terrere. seu prioribus increpare uel infamare. Sed potius honorare et benigne tractare. et sollicite et prudenter amonere. quod bene et sollicite et probe gerant offitium prioratus. ad honorem et statum populi et communis Ciuitatis Castelli. Et si aliqua temeritate moti ipsi uel alter eorum percusserint aliquem eorum et sanguis inde exiret. si fuit potestas qui percusserit et sanguis exiuerit desinat esse potestas et perdat salarium suum totum. et nichillominus in quingentis libris. den. cort. per Sindicum maiorem dicti communis dicto communi condepnetur. uel per iudice appellationum dicti communis si sindicus non esset. ¶ Si uero aliquis alius offitialis dicti communis uel familiares eorum. seu beroarij commiserit predicta. condepnentur in amissione manus. sine aliqua remissione per Sindicum communis uel iudice supradictum. et eidem manum amputari faciat in illam diem post condepnationem factam. si capi poterit. Et si capi non poterit et fuit de offitialibus uel familia potestatis. potestas condepnetur. in quingentis libris den. cort. et desinat esse potestas. Et si fuit de offitialibus uel familia Sindici. uel exgrauatoris. Sindicus uel exgrauator pro potestatem in simili pena condepnetur communi. ¶ Si uero aliquem ex predictis prioribus potestas percusserit sine percussione (?) uel depilauerit condepnetur per Sindicum uel iudice supradictum dicto communi in quingentis libris. den. ¶ Si autem aliquis alius offitialis dicti communis. uel familiares eorum seu beroarij. commiserint predicta. condepnetur per Sindicum communis uel iudice predictum. in trecentis. libris den. dicto communi et desinat esse offitialis. Et potestas teneatur pro familia sua tota et offitialibus eius, soluere condepnationem predictam. Et Sindicus et exgrauator pro sua. ¶ Si uero potestas eius que iudex. milex. et omnes alij familiares et beroarij sui. Exgrauator seu Sindicus eorum que not. et familiares omnes. seu ceteri alij offitiales communis. uel alter eorum. aliquem ex dictis prioribus occiderit capite puniatur. ita quod moriatur per Sindicum communis uel iudice supradictum. Et si talia committens capi non poterit et fuit de offitialibus familia uel beroarijs potestatis. potestas amictat salarium suum totum. et desinat esse potestas. Et idem obseruetur in Sindico et exgrauatore dicti communis. ¶ Si uero aliquis ex predictis dixit uerba iniuriosa. uel terreret. increparet uel infamaret uel alijs quibuscumque modis iniuriatus fuit ipsos priores. seu alterum eorum. condepnetur per Sindicum communis uel Judice supradictum in centum libris den. Et dominus teneatur pro offitiali et familia sua. et de predictis omnibus supradictis stetur sacramento offensi uel iniuriati. ¶ In casu uero homicidij. stetur et credatur sacramento et attestationem trium uel quatuor testium de publica fama. Et hec habeantur pro plena probatione. Et predicta omnia et singula teneatur facere et executioni mandare. Sindicus uel

Iudex appellationum dicti cois . ad petitione cuiuslibet petentis . Et si non fecerit condepnetur per successorem suum in simili pena qua obmicteret condepnare . et executioni mandare contrafacientem . Et teneantur priores populi . dare operam et posse quod potestas . iudex . vel aliquis iniurians ex predictis puniatur . quilibet eorum in penis supradictis . Et ad ipsorum defensione non teneantur nec debeant ad petitione alicuius petentis dare nec prestare aliquod adiutorium . vel consilium . nec permictere quod proponatur in aliquo consilio generali vel speciali . quod ipsi nec alter ipsorum absolvatur et quod in penis predictis non puniantur . modo aliquo vel arte . Et si contrafecerint debeant ipsi priores . condepnari per sindicum cois . in ducentis . libris den. Nec aliquis Iudex Civitatis nec aliqua alia persona Civitatis prestet eis patrocinium in predictis vel aliquo predictorum si predicta comiserint .

Quod potestas non possit procedere per inquisitionem contra priores Cap. xxviiij .

Item ordinatum est atque provisum quod contra priores populi . omnes et singulos qui fuissent vel erunt in offitio prioratus populi toto tempore regiminis potestatis . ipse potestas ac etiam iudices et offitiales eius et dicti cois . occasione alicuius maleficii . quod diceretur ipsos vel alterum eorum commisisse . non possint procedere per inquisitionem aliquo modo . Et solum per accusationem factam de eo per offensum vel coniunctam personam eius usque in quartum gradum . Super qua accusatione procedat demum finito offitio prioratus ipsius . Et si contingerit quod ipse idem potestas inmediate continuato tempore . reeligeretur et refirmaretur potestas . seu esset electus . Idem intelligatur et observari debeat toto tempore secundi regiminis sicut supradictum est de primo . Et vindicanti hec omnia et habeant locum ad preterita presentia et futura . Et hec provisa sunt ne forte potestas et offitiales eius occasione aliquorum gestorum in prioratu per ipsos priores qui fuissent vel forent aliquid in animo concepissent contra eum qui prior fuit vel esset suo tempore . propter quod vellent eum dapnificare vel de ipso taliter vindicari . sicut solent quandoque facere potestates et rectores terrarum .

Qualiter prior accusatus possit se defendere si non est culpabilis . Cap. xxx .

Item ordinatum est et provisum quod si contingerit aliquem qui fuit prior populi tempore alicuius potestatis civitatis castelli coram ipso eodem potestate vel eius curia . accusari seu denumptiari per aliquem . de aliquo malleficio et accusatus velit se dicere esse accusatum calupniose . comminatum forte vel instigatione aut voluntate potestatis et suorum offitialium vel alterius eorum . et per eo quod quando fuit prior populi in offitio prioratus aliqua dixit vel fecit pro coi et populo civitatis . que displicuerint potestati et suis offitialibus . et propterea concepissent contra eum . Tunc priores populi qui tunc temporis erunt una cum Iudice appellationum seu sindico cois si esset in civitate . habeant potestatem providendi super predictis hoc modo . Quia curent invenire veritatem negotii diligenter . Et si invenerint ipsum accusatum deliquisse veraciter tunc potestas procedat contra eum et condepnet et puniat eum pena debita . Si autem invenerint aperte quod calupniose et iniuriose est accusatus . curent omnino quod contra eum non procedatur et innocens non condepnetur . Et quod talis calupniator de tanta calupnia et initio . non remaneat inpunitus .

Quod nullus redarghuat aregantem in aliquo consilio . Capitulum . xxxi .

Item ordinatum est atque provisum ad hoc ut omnes consiliarii de societate populi unum tum possint sine redarguitione et increpatione consulere et arengare in consiliis ea que crediderint et cognoverint esse utilia pro coi et populo dicte civitatis . quod nullus alius consiliarius nec aliqua alia persona . audeat vel presumat talem consiliarium et arengantem impugnare . seu increpare vel redarguere nec improperium ei dicere . occasione consilii dati et redditi per ipsum in consilio tacite vel expresse . Et si aliquis contrafecerit . condepnetur per potestatem coi pro qualibet vice in . xx . soldis den. Item quod nullus audeat rumorem vel vocis mutationem facere arengante . vel pedibus vel alio modo facere excitare . vel facere interdum vel contumeliam alicuius consulentis et arengantis sub dicta pena quando verbis offenderet . quando vero percussione vel [illegible] offenderetur condepnetur

in .xl. soldis den. Si non utroque modo offenderetur. silicet re et verbo. utraque pena exigatur ab eo. et potestas teneatur dicta bapna a talibus delinquentibus auferre. Et si non fecerit perdat decem libras den. de suo salario.

Quod omnes electores offitialium forensium que fieret per consilium populi. fiat in consilio ducentorum consiliariorum populi. Cap. xxxii.

Item ordinatum et provisum est, quod quandocumque tractari deberet. de electione potestatis. Judicis appellationum. Sindici maioris. Notarii malleficiorum. Notarii reformationum. vel aliquorum offitialium forensium in consilio populi vel alio. tunc congregari debeant per priores populi. absente quolibet offitiali forense. consilium ~~ducentorum~~ consiliorum populi. ad tractandum et providendum de predicta electione facienda. Et per quos et quomodo et qualiter fieri debeat. Et quidquid tunc in ipso consilio ~~ducentorum~~ populi. de predictis stantiabitur et reformabitur illud fiat et mandetur executioni. Que electiones et reformationes scribi debeant per notarium dominorum priorum populi. Item quod tunc quando priores populi dictum consilium ~~ducentorum~~ consiliorum populi habebunt et intendent circa electionem predictorum offitialium forensium. vel alicuius eorum debeant et teneantur omnino observare statuta comunis et reformationes populi. et ordinamenta loquentia de electione ipsorum. et contra ea vel aliquid eorum non facere vel venire. aliquomodo vel ingenio. Et omnis iurisdictio et auctoritas eorum et populi. in dictis casibus tantum penitus sit eisdem adepta et sublata. Et nichilominus predicta inviolabiliter et inviolabilia observentur. Dicimus quod priores populi qui contra predicta aliquo modo vel ingenio facere vel venire attemptaverint. tam imponendo et mictendo partita quam etiam reformando vel alio modo. condempnentur per Sindicum maiorem in centum libris den. Et consulentes et arengantes in pena Quinquaginta librarum den. similiter per Sindicum predictum condempnentur. Item quod de cetero nullus qui fuerit potestas. Sindicus vel exgravator comunis civitatis castelli possit aliquo modo seu aliqua via excogitata seu excogitanda. in eisdem offitiis vel aliquibus aliis. ipsius civitatis. poni. eligi vel reformari. vocari. vel nominari. contra formam statuti dicti comunis. Et si fieret

lxxiii. et cl.

lxxiii. et cl.

lxxiii. et cl.

non valeat nec teneat ullo modo. nec sit potestas vel offitialis. nec ius aliquod habeat in salario. Nec possit nec debeat eis solui. Et si priores populi proponerent, consentirent seu modo aliquo facerent in aliquo consilio vel parlamento quod fieret contrarium aliquo modo vel ingenio. desinant esse priores incontinenti ipso facto. et non possint de cetero esse vel vocari ad ipsum offitium vel ad aliquod aliud civitatis predicte. et si vocarentur non valeat ipso iure. Et nichilominus condempnetur quilibet ipsorum priorum per Sindicum comunis civitatis castelli. in quingentis libris den. sine remissione aliqua. Quam condempnationem teneatur Sindicus facere et exigere pro comuni cum effectu. in .xv. dies postquam talis reformatio. vocatio, seu electio, sic prohibita facta fuerit. et etiam eos pingi faciat in palatio comunis dicti. infra dictum tempus. Et sint infames et nullus consiliarius possit consulere contra predicta. sub penis predictis. Et notarius reformationum nec aliquis alius possit ea facere. et contrafecerit condempnetur. per dictum Sindicum dicto modo. in centum libris den. Non obstante quod in aliquo consilio populi vel alio esset reformatum quod predicta prohibita fieri possint, proponi et reformari. que reformatio sit nullius valoris ipso iure. Et si Sindicus predicta non fecerit, desinat esse Sindicus et perdat suum salarium. Et condempnetur per futurum Sindicum in trecentis libris den. aliquibus capitulis vel ordinamentis non obstantibus.

Quod Judex appellationum debeat interesse omnibus consiliis ad requisitionem priorum Capitulum. xxxiii.

Provisum equidem est et ordinatum pariter reformatum pro bono statu atque utilitate comunis et populi civitatis castelli quod Judex appellationis et qui pro tempore fuerit in civitate castelli. teneatur et debeat, ad requisitionem priorum populi. interesse omnibus consiliis quibuscumque condictionis existant. et in ipsis consiliis apponere dividere partita et reformare. de voluntate tamen et consensu priorum populi qui pro tempore fuerint. et possit et debeat prefatus Judex appellationum et exgravator comunis imponere penas et banna. et exigere a non venientibus ad consilia. et a non

hobendientibus ei. et prioribus ppli dictis. uel alteri ipsorum secundum formam ordinamentorum ppli. Que omnia dictus Iudex facere teneat absque alio precio consequendo. Saluo semper et reservato quod priores ppli solummodo per se ipsos sine iudice supradicto possint libere congregare consilium et consilia. cuiuscumque condictionis et in quocumque loco. et in eis proponere et reformare omnia que ipsis uiderentur pro populo et comuni dicte Ciuitatis utilia.

Quod non proponatur in consiliis factum alicuius specialis persone. Cap. xxxiiii

Item provisum statutum et ordinatum est quod prefatus iudex appellationum et priores ppli qui nunc sunt et pro tempore fuerint uel aliquis eorum non possint nec debeant in aliquo consilio ppli cuiuscumque condictionis existeret factum alicuius specialis persone in preiudicium uel fauorem eius modo aliquo proponere. partiri nec reformare. Et si contrafecerit prefatus iudex. in. xxv. libris den. Et dicti priores seu ille qui sic faceret aut fieri consentiret contra predicta in decem libris den. comuni soluendis per potestatem sententialiter condempnetur. Hoc addito quod illud intelligatur et factum alicuius specialis persone in dapnum uel fauorem eius quod non continet principaliter utilitatem comunis uel ppli.

Per quot partes obtineat consilium ppli de pecunia comunis expendenda. Cap. xxxv

Item provisum et ordinatum est quod si domino exgrauatori et prioribus ppli uel ipsis prioribus. aliqua uice uisum fuerit pro utilitate et bono comunis mittere ad consilium ppli seu proponere aliquod factum. in quo tractaretur de pecunia comunis expendenda. quod prime proponatur et mictatur ad consilium. xvi. et lx. et ibi obtineat per duas partes presentium. presentes uero sint ad minus due partes. Et hoc facto et obtento ponatur et mictatur ad consilium ppli. in quo debeat reformari et obtineri per duas partes dicti consilii in quo sint ad minus due partes. Aliter non scribatur reformatio nec ualeat nec teneat, nec inde habeat aliquid firmitatis. Item quod similiter debeat obtineri per tres. in omni consilio comunis uel ppli uel misto in quo tractaretur aliquod factum quod esset contra statutum uel ordinamentum comunis uel ppli.

Quod rectores priorum non proponant in consilio. Cap. xxxvi

Item ordinatum est et statutum quod in aliquo consilio ppli non possit micti uel proponi ad consilium dictum de aliquo facto quod tangeret aliquem ex prioribus toto eorum tempore quo essent in offitio prioratus. Nec etiam possit fieri aliquod preceptum tempore sui prioratus de aliqua pecunia comunis sibi danda. uel persoluenda ullo modo uel causa. nisi de eorum salario. notarii et familiarorum tantum.

Quod nullus prior uel eorum filii uel fratres possint eligi in aliquo offitio. Cap. xxxvii

Item statutum est et ordinatum quod si prioribus ppli commisse fuerint in aliquo alique electiones aliquorum offitialium, ipsi priores non possint eligere eorum patres filios fratres uel nepotes nec e conuerso. Nec etiam unus prior alium. Et si contra dictam formam aliqua electio facta fuerit uel facta reperiretur in posterum contra modum predictum. talis electio sic facta non ualeat nec teneat et pro non facta modo aliquo habeatur. Item quod ipsi priores non possint committere alicui ipsas electiones quominus forma electionis in dicto ordinamento apposita seruetur. Et nullus prior si solus haberet eligere. possit tales personas prohibitas in dicto ordinamento eligere nec nominare. postquam coniuncte essent in dictis gradibus alicui alterius priorum qui eodem tempore essent in offitio prioratus. Et si contrafecerint puniantur in decem libris den. pro quolibet et qualibet uice. Et per Sindicum maiorem hec omnia curentur et inquirantur. et contrafacientes condempnentur. Et cuilibet sit licitum accusare et denumptiare et habeat medietatem banni. et nomen eius sit in secreto.

Qd datum vel mucta seu pondus pecunie imponatur ad appasatum. Cap. xxxviij.

Item statutum provisum et ordinatum est quod nulla mucta vel datum expensa vel pondus pecunie de inceps imponatur seu possit imponi aliquo modo vel causa per aliquod consilium nec per aliquos nisi imponeretur generaliter omnibus hominibus et personis civitatis et comitatus ad appasatum et secundum appasatum communis. Et si contrafieret seu contrafactum modo aliquo appareret non valeat. Et talis mucta datum expensa vel pondus contra supradictam formam impositum ab aliquo nullatenus exigatur.

Qd nullus dicat aliquid in obprobrium exgravatoris et priorum populi. Cap. xxxviiij.

Item ordinatum est et provisum quod si aliqua persona diceret vel tractaret sive dicere aut tractare presumeret aliquid in preiudicium periculum vel obprobrium exgravatoris priorum populi ac ipsius populi sive sotietatis populi communis civitatis castelli seu alicui eorum. Et hec audiverit sive persenserit aliquis de sotietate populi quod ille talis audiens sive persentiens teneatur et debeat vinculo sacramenti talem sic dicentem vel tractantem domino exgravatori palam sive privatim prout sibi videbitur et placuerit denuptiare vel accusare. Et ipse judex habita denuptiatione vel accusatione teneatur et debeat contra talem denuptiatum vel accusatum unum vel plures procedere et inquirere et eos condepnare et punire in penis et bannis contentis in statutis et ordinamentis populi et etiam communis. Et si non invenirentur in eis statute pene puniat eos suo arbitrio servando semper ordinamenta populi considerata culpa et negotii qualitate. Et a condepnationibus faciendis per dictum Sindicum appellationis dictis de causis nulli sit licitum appellare. Et si fuerit appellatum non audiatur appellans. Que quidem condepnationes si fierent deveniant in commune.

Qd priores populi et omnes de populo teneantur dare consilium et favorem potestati et ceteris offitialibus communis. Capitulum xl.

Item statutum est et ordinatum quod priores populi civitatis castelli qui nunc sunt et pro tempore fuerint. Et omnes et singuli de sotietate predicta teneantur et debeant iuramento domino potestati presenti et venturo. Judici appellationum presenti ac etiam futuro. et Sindico maiori communis presenti et venturo et singulis eorum offitialibus et cuilibet eorum puro corde. bona fide. sine fraude. dare et prestare. favorem vigorem et posse suum consilium et auxilium. Et ipsi et quilibet eorum possit eorum offitia libere gerere facere et portare secundum formam statutorum communis civitatis castelli et reformationum et ordinamentorum consilii generalis et sotietatis populi civitatis predicte. Et ipsos dominum potestatem iudicem appellationum. Sindicum et eorum et dicti communis offitiales ceteros tam presentes quam futuros manutenere et defendere toto posse. Et dare operam et studium sollicite cum effectu quod a nullo impediantur modo aliquo vel ingenio vel arte. quo et qua possit nunc vel in futurum.

Qd potestas et omnes alii offitiales communis teneantur sotietatem populi defendere. Capitulum xli.

Item ordinatum est et provisum quod potestas. Judex appellationum. Sindicus et ceteri offitiales communis tam presentes quam venturi. teneantur et debeant sacramento et sub pena infrascriptis sotietatem populi civitatis dicte omnes et singulos homines predicte sotietatis et offitium et iurisdictionem et bailiam dicte sotietatis eis datam et concessam a comuni dicte civitatis. Et etiam datam et concessam et atributam confirmatam et ampliatam in posterum per statuta et ordinamenta communis et populi manutenere et defendere et non minuere nec tollere nec vitiare. Set potius toto posse crescere et ampliare de bono in melius pro bono et utilitate dicti communis et populi. Et contra predicta vel aliquod predictorum in totum vel in partem non facere vel venire modo aliquo vel ingenio. Et si potestas in aliquo contra predicta contrafecerit aut venerit quocumque modo perdat de suo feudo Quingentas libras denariorum. in quibus Sindicus communis teneatur ipsum condepnare et condepnationem exigere et in commune facere devenire. Judex vero appellationis qui contra predicta fecerit perdat de suo salario. Centum libras denariorum. in

quibus p eundem Sindicum debeat condepnari. et condepnationē exigere cū effectu. 7 in utilitatem cōis conuertere. Quicumqȝ uero alius qui contrafecerit ul̄ aliquod predictorum fecerit. condepnetur si est offitialis p dīm Sindicum in quinquaginta libris dn̄. Et si sindicus similit̄ p potestatem condepnetur. si contrafecerit in aliquo predictorum qui deueniant in cōe.

De armis hominū ppli habendis. Cap. xlij

Item ordinatum est q ōs hoīes sotietatis ppli. sint 7 eē debeant armati 7 muniti armis. silicet. q quilibet eorum habeat scutum ul̄ targiam. pauerisem uel tabulatium pictum 7 pingendum. ad campū rubeum et Ciuitatem albam. Et hoc obsūet et fiat ad uolūtatē priorum ppli. qui p tpre fuerint. C Hoc additū q nullus de Ciuitate ul̄ comitatu possit portare arma alicuius spetialis psone pena decem libr. dn̄.

Q hoīes sotietatis pdcē obediat prioribus armati. Capitulm. xliij

Item statutum 7 ordinatum est q omēs hoīes predicte sotietatis Et generaliter quelibet alia psona Ciuitatis comitatus 7 districtus castelli 7 etiam aliunde. semp cum fuerint requisiti. p Priores ppli ul̄ eorum mand. sint parati armati uenire ad locum ad quem requisiti fuerint. et hobedire teneantur sicut eis iniuctum fuerit ad penam 7 bannū imponendam per ipos priores. eidem ul̄ alteri eorum et p qualibet uice. Et q banna imponenda p eos ul̄ alteri eorum p qualibet uice exigant de fc̄o absqȝ alia condepnatione facienda. per dnm̄ potestatem. et deueniant in comune. Nisi iustam causam ul̄ excusationē habuerit quilibet dc̄e sotietatis.

Q hoīes dc̄e sotietatis tpre rumoris teneant̄ trahere armati ad domū priorum 7 eos sequi. Capitlm. xliiij

Item ordinatum est. q si contingerit q q aliquis rumor ul̄ rixa eēt qd deus nolit aliquo tpre de die ul̄ de nocte in ciuitate castelli. ppter que oporteret sotietatem ppli uenire ad arma p defensione totius cōis 7 ppli Ciuitatis predc̄e. omēs hoīes predicte sotietatis quando requisiti erunt p tubam. campanam ul̄ nuptios incontinenti solliciti sint armati et armis muniti. et se debeant uel debeat̄ congregare ad domū dnorum priorum ppli. et ipos dnos priores sequi debeant et eisdem obedire. et q̄ citius poterint omēs indifferenter sine mora se representare coram eis. Et teneantur omēs hoīes dc̄e sotietatis et quilibet eorum puro corde. bona fide unanimi uolūtate sequi predc̄os dnos priores ppli ul̄ alium quecumqȝ loco eorum. Et eisdem obedire in omibȝ 7 singlis que eis ul̄ alteri eorum precepta ul̄ iniucta fuerint p bono et pacifico statu ciuitatis castelli manutenendo et conseruando. pena 7 banno Centū soldorum dn̄ p quolibet eorum et qualibet uice. Et plus et minus ad uolūtatem 7 arbitrium dnī potestatis et priorum ppli qui tunc tpris erunt.

Q nullus tpre ppli tpre rumoris trahat ad aliquē potentem ul̄ magnatem. C. xlv

Item ordinatum est q nulla psona de Ciuitate castelli aut eī comitatu ul̄ aliunde que sint de sotietate predicta ul̄ non. debeat tpre alicuius rixe ul̄ rumoris ppter quam ul̄ quem sotietas predc̄a uenir̄et ad arma aliquo modo ul̄ cā. trahere cū armis ul̄ sine armis ad domū alicuius potentis siue magnatis ul̄ alterius spealis psone de Ciuitate predc̄a. nisi ad hospitium dnorum priorum ppli. Et siquis contrafecerit p potestatē dc̄e Ciuitatis qui p tpre fuerit condepn̄ et et condepnari debeatur in Centum libris dn̄ cortonensium. quam quantitatē si soluere nō poterit amputetur ei pes. condepnetur in pena cum peccunia ... [marginal note, partly illegible]

Q nulla psona n̄ tpre ppli trahat ad rumorem sine licentia. Cap. xlvj

Item ordinatum ē q tpre alicuius rumoris ul̄ rixe. qui ul̄ que appareret in Ciuitate ppter quam uel ante sotietas predc̄a uenir̄et ad arma. Nulla alia psona preter q̄ hoīes predc̄e sotietatis de die ul̄ de nocte publice ul̄ priuate. trahere debeat uel uenire seu se cohadunare ad predictum rumorem seu rixam cū armis ul̄ sine armis. equester ul̄ pedester.

7v

Set quilibet stet et moretur ad domum suam propriam uel aductam Et inde non discedat nisi de expressa licentia et mandato domini potestatis. sui uicarij. uel alterius loco sui. durante rixa uel rumore. Et si quis contrafecerit et fuerit miles uel filius militis aut eques. soluat pro banno comuni contrafaciens pro qualibet uice. Quinquaginta libras den. hoc saluo et reseruato. si placeret domino potestati. prioribus populi pro tempore existentibus aliquos alios qui non essent de sotietate predicta eques aut pedes trahere et uenire debere et se congregare armati et armis muniti ad dictum rumorem seu rixam. libere misso banno. aut eis alio modo requisitis, possint et debeant trahere et uenire et se congregare armati et armis muniti ad rumorem predictum uel rixam uel meschiantiam sine pena et banno eis uel alteri eorum nullatenus auferenda. Et tales omnes et quilibet eorum uenientes ad dictum rumorem uel meschiantiam teneantur et debeant sequi predictum dominum potestatem. uel eius uicarium. uel alium loco sui. sicut eis iniunctum fuerit per eos uel alterum eorum. uel per priores populi pro tempore existentes. Item quod nullus de comitatu castelli uel aliunde trahere debeat ad dictum rumorem seu rixam uel meschiantiam. durante rixa, rumore uel meschiantia. sine licentia domini potestatis et priorum populi. sub pena et banno pro quolibet contrafaciente superius declarata.

Quod nullus offendat aliquem de populo qui iret ad rumorem consilium uel congregationem populi. Cap. xlvij.

Item ordinatum est quod nulla persona per se uel alium audeat uel presumat offendere uel offendi facere dicto. opere. uel facto. aliquem de hominibus predicte sotietatis populi. uenientem de die uel de nocte cum armis uel sine armis, ad aliquem locum ad congregationem hominum predicte sotietatis et comunis predicti. Et siquis contrafecerit puniatur per dominum potestatem. et puniri debeat in pena duplici que in capitulo constituti continetur de tali offensa. Et hec intelligantur in eundo stando et redeundo. Addimus quod postquam dicta sotietas in totum uel in parte fuerit congregata. in aliquo loco cum armis uel sine armis quando aliquis rumor uel rixa esset in ciuitate uel esset quod deus auertat. Nulla persona audeat uel presumat contra dictam sotietatem et homines dicte sotietatis insurgere. uel uenire nec eos uel alterum eorum offendere. nec contra eos dicere uel facere per se uel alium solus uel sotiatus equester nec pedester. in perturbationem corruptionem et offensionem dicte sotietatis. Et siquis contrafecerit et capi poterit capite puniatur ita quod moriatur. Et si capi non poterit exbanniatur de ciuitate castelli et eius districtu. et omnia sua bona comuni publicentur. et pro comuni uastata uendantur. Et pretio pro exbannito comunis habeatur. Et si aliquo tempore peruenerit in fortiam comunis nichilominus capite puniatur ita quod moriatur. Et si contingerit quod deus nolit quod aliquis de dicta sotietate offenderetur, et non moriretur quod de tali offensione stetur sacramento offensi. Et si moriretur stetur stetur sacramento heredum offensi siue offensor. Quod sacramentum habeatur pro plena probatione. ac si legitime probatum esset contra offendentem uel offendentes. et in quolibet casu et articulo predicti capituli intelligatur. Et potestas teneatur tales delinquentes unum uel plures sic condempnare, et condempnationem exigere pro comuni. Et a dicta condempnatione nulli liceat appellare. et si appellauerit non audiatur appellans.

Quod priores possint congregare consilia populi et sotietatem totam. Cap. xlviij.

Item statutum est quod priores populi

predicte societatis qui nunc sunt vel pro tempore fuerint teneantur et debeant consilium unum vel plura bonorum hominum dicte societatis Et ipsam societatem coadunare pro factis et negotiis comunis et populi civitatis predicte gerendis. totiens quotiens necesse fuerit et oportunum pro quibuscumque negotiis et factis ipsius comunis Et sicut viderint expedire et in quocumque loco eis placuerit. In quibus consiliis vel societatem non possint propositam facere nisi primo deliberata fuerit et obtenta in consilio sapientum et sexaginta consiliariorum populi.

Quod campana sonari debeat pro consilio populi. Capitulum XLVIIII

Item ordinatum est quod campana grossa domus comunis que noviter est reactata pro dictis consiliis populi faciendis pulsari debeat ad martellum. vel alio modo totiens quotiens prioribus populi pro tempore existentibus placuerit aut necesse fuerit.

Quod homines populi vadant ad consilia ad requisitionem priorum. Capitulum L

Item ordinatum est et statutum quod ad petitionem priorum populi qui nunc sunt et pro tempore fuerint teneantur et debeant omnes et singuli predicte societatis quando ipsi vel alter eorum fuerint requisiti per dictos priores. vel eorum mandato per campanam. tubam. vel nuptium eorum venire et se congregare ad locum ad quem vocati fuerint et inde non discedere sine expressa licentia et mandato ipsorum dictorum priorum. pena et banno pro quolibet et qualibet vice duorum soldorum denariorum. Et hoc locum habeant quando aliquis consiliarius esset in civitate.

Quod homines societatis populi teneantur obedire prioribus. Capitulum LI

Item ordinatum est quod omnes et singuli homines predicte societatis populi et quelibet alia persona civitatis et comitatus ac districtus castelli et aliunde teneantur et debeant predictis prioribus et cuilibet eorum qui nunc sunt vel pro tempore erunt. obedire omnibus et singulis eorum et cuiusque eorum mandatis et preceptis in omnibus et singulis que ipsi vel alter eorum preceperint aut precipi fecerint occasione eorum offitii et ab hominibus predicte societatis sub penis et bannis infrascriptis eorum solvendis. Et quilibet unus ex prioribus dictis solus possit imponere bannum ~~decem~~ [xxv] librarum denariorum. et abinde infra. Et tres vel quattuor priores possint imponere bannum. ~~xxv~~ [L] librarum denariorum. et abinde infra. Sex vero usque in quantitatem ~~quinquaginta~~ [ducentarum] librarum denariorum. Omnes vero priores simul usque in quantitatem ~~Centum~~ [trecentarum] librarum denariorum. sicut dictis prioribus placuerit ad eorum arbitrium et voluntatem et sicut viderint expedire et totiens quotiens eis placuerit. Et tales inobedientes teneatur potestas ad requisitionem priorum populi condempnare sine mora. et condempnationem exigere pro comuni.

Quod priores populi possint consilia congregare et reformare. Capitulum LII

Item ordinatum est quod predicti priores populi qui nunc sunt et pro tempore fuerint vel alter eorum de licentia et voluntate aliorum priorum. debeant et possint impositiones facere in consiliis predicte societatis et aliis quibuscumque et universam societatem super quocumque negotio Et reformare et reformationem facere. Et quilibet predicte societatis libere consulere possit et dicere voluntatem suam. et dicta consiliariorum mictere. ad partitum per ipsos priores vel alterum eorum. quando

+ ... albas et nigras ... obtineat per ... albe ...

... nisi per iudicem appellationis ad bussolos et palectas tantum et non aliter ... in consiliis specialibus bonorum per ... Dee salvo quod si aliqua impositio fieret ... universam societatem vel maiorem partem ipsius ... consiliariorum ... ad pissides et palectas sicut priores qui pro tempore erunt placuerit esse faciendum et viderint expedire. Ita tamen quod priores ponant cum voluntate et deliberatione consiliorum ~~...~~ et sexaginta consiliariorum ipsius. et aliter non valeat quod factum esset.

Qualiter priores debeant esse in concordia de impositis et partitis. Cap. liij.

Item ordinatum est quod nulla impositio fieri debeat per dictos priores qui nunc sunt et pro tempore erunt super aliquo facto seu negotio aut negotiis nisi ad minus tres priores concordes essent de tali impositione facienda. Et si contingeret quatuor esse concordes et non plures tunc habeant ... dicti priores consilium. ~~... ipsis. Et si placuerit ... predictorum ... quod dicta impositio fiat tunc fiat ... fieri possit talis impositio ... de qua erant indiscordia ... priores.~~ Et si tres partes ... ~~de impositione facienda ... modo fiat vel~~ ... Et si contra ... reformatio ... aliquid in aliquo consilio predicte societatis ... fit ipso iure nullum et ... non valeat nec teneat ... factum fuerit ... firmitatem, ac si inde nichil factum esset.

Quod quilibet de corpore consilii det utile pro communi. Capitulum liiij.

Item ordinatum est quod quilibet de societate predicta teneatur sacramento ... semper quando ... utile ... et sanum consilium ... factis et negotiis communis civitatis ... et ... esse ... civitate cessante.

Quod nullus consulat nisi super imposita. Cap. lv.

Item statutum est quod nullus de dicta societate possit consulere nisi super propositis faciendis per dictos priores vel aliquem eorum vel aliquem eorum mandato. Et qui contrafecerit solvat pro quolibet et qualibet vice ~~quinque~~ xx solidos denariorum. Et priores qui nunc sunt vel pro tempore erunt teneantur denuntiare domino potestati vel iudici habenti iurisdictionem super hoc, et eis et cuilibet eorum auferant dictum bannum, et deveniat in commune.

Quod in consiliis ipsi possint consulere quactuor consiliarii. Cap. lvj.

Item ordinatum est quod super propositis faciendis una vel pluribus in consiliis predicte societatis in aliquo consilio eorum solummodo esse debeant quattuor arengatores vel ad plus sex. Et in maiori quantitate solum de licentia priorum ipsorum tunc existentium, pena et banno pro qualibet vice et quolibet contrafaciente xx ~~quinque~~ solidorum denariorum qui deveniant in commune.

Per quot partes debeat obtinere consilia et quali. Cap. lvij.

Item statutum est quod nulla reformatio alicuius consilii specialis hominum predicte societatis super aliquo facto vel negotio aut negotiis facta sive facienda valeat nec teneat nisi obtenta fuerit ad bussolos et palectas per duas partes hominum dicti consilii presentium qui presentes ad minus esse debeant due partes consilii. Et quod nulla reformatio fiat vel facienda inter universam societatem hominum predictorum vel inter maiorem partem hominum ipsius societatis super aliquo facto vel negotio seu negotiis vel factis valeat nec teneat nisi obtentum fuerit per maiorem partem ipsius ad bussolas et palectas. Et reformationes una vel plures modo et forma predictis facte aut faciende et sic obtente sint firme et valide et habeant firmitatem roboris. Et que contra modum et formam predictam una vel plures facte essent ipso iure sint nulle et pro nullis habeantur ac si nichil inde factum esset. Et intelligatur esse consilium speciale consilium ~~...~~ consiliariorum.

+ auferendo ... | ... fabas albas et nigras | d. ... vendatur